

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องความต้องการและการใช้สารนิเทศ จำนวน 155 คน มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตาราง และการบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งและระดับทางราชการ (ซี) วุฒิการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบหลัก และวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ

ตอนที่ 2 ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุ และแหล่งสารนิเทศ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก และจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารนิเทศ จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก และจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ

ตอนที่ 4 การใช้บริการห้องสมุดในหน่วยงานที่สังกัด รวมทั้งข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด แบ่งเป็นตำแหน่งและระดับทางราชการ (ซี) วุฒิการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบหลัก และวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบตามหน่วยงานที่สังกัด มีผู้ตอบทั้งสิ้น 155 คน (ร้อยละ 100.00) โดยแบ่งเป็น สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม 89 คน (ร้อยละ 57.40) กรมควบคุมมลพิษ 37 คน (ร้อยละ 23.90) และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม 29 คน (ร้อยละ 18.70)

จากข้อมูลผู้ตอบ พบว่า ผู้ตอบจำนวนสูงสุดเป็นนักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 วุฒิกศัการระดับปริญญาโท หน้าที่รับผิดชอบหลักในตำแหน่งผู้ปฏิบัติการ และมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ

สำหรับสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบจำนวนสูงสุดเป็นนักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6 และ 4 วุฒิกศัการระดับปริญญาโท หน้าที่รับผิดชอบหลักในตำแหน่งผู้ปฏิบัติการ โดยนักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6 มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ (ด้านบริหาร) ในขณะที่นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการวางแผนแต่เพียงอย่างเดียว

สำหรับกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ผู้ตอบจำนวนสูงสุดเป็นนักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 วุฒิกศัการระดับปริญญาตรี หน้าที่รับผิดชอบหลักในตำแหน่งผู้ปฏิบัติการ และมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการเสนอโครงการงาน

สำหรับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบจำนวนสูงสุดเป็นนักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 วุฒิกศัการระดับปริญญาตรี หน้าที่รับผิดชอบหลักในตำแหน่งผู้ปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการวิจัย (ดังตารางที่ 1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบ (N=155)

หน่วยงานที่สังกัด	กรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม		กรมควบคุมมลพิษ		สน.จ.น.โอบายและแผน สิ่งแวดล้อม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ								
จำนวนผู้ตอบ	29	18.70	37	23.90	89	57.40	155	100.00
ตำแหน่งและระดับทางราชการ(จ.)								
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	12	34.30	9	25.70	14	40.00	35	22.60
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4	4	10.00	14	35.00	22	55.00	40	25.80
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	-	-	3	20.00	12	80.00	15	9.70
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6	7	20.00	6	17.10	22	62.90	35	22.60
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7	4	19.00	3	14.30	14	66.70	21	13.50
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8	2	22.20	2	22.20	5	55.60	9	5.80
วุฒิการศึกษา								
ปริญญาตรี	17	26.20	20	30.80	28	43.10	65	41.90
ปริญญาโท	10	12.00	16	19.30	57	68.70	83	53.50
ปริญญาเอก	2	28.60	1	14.30	4	57.10	7	4.50
หน้าที่รับผิดชอบหลัก								
ผู้บริหาร	6	21.40	5	17.90	17	60.70	28	18.10
นักวิจัย	8	50.00	3	18.80	5	31.30	16	10.30
ผู้ปฏิบัติการ	15	13.50	29	26.10	67	60.40	111	71.60
วัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ								
การวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ	3	7.10	8	19.00	31	73.80	42	27.10
การวิจัย	10	66.70	2	13.30	3	20.00	15	9.70
การบริการ	5	20.00	6	24.00	14	56.00	25	16.10
การเสนอโครงการ	2	8.30	9	37.50	13	54.20	24	15.50
การประชุม อบรม สัมมนา	8	33.30	7	29.20	9	37.50	24	15.50
อื่นๆ	1	4.00	5	20.00	19	76.00	25	16.10

ตอนที่ 2 ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุ และแหล่งสารนิเทศ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ

2.1 ความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านเนื้อหา

จากการวิเคราะห์ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านเนื้อหา โดยจำแนกเนื้อหาเป็นกลุ่มใหญ่ 6 สาขา ได้แก่ สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มลพิษสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์ เทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์และประชากร และสาขาอื่นๆ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมมีความต้องการในระดับมาก คือ กลุ่มเนื้อหาสาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม (2.51) ส่วนอีก 5 กลุ่มเนื้อหาที่มีความต้องการในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ สาขามลพิษสิ่งแวดล้อม (2.17) ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์ (2.17) เทคโนโลยี (1.91) อื่นๆ (1.90) และ เศรษฐศาสตร์และประชากร (1.86)

สำหรับกลุ่มเนื้อหาที่ใช้ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมใช้สารนิเทศทั้ง 6 กลุ่มเนื้อหาในระดับปานกลาง คือ สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม (2.18) ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์ (1.95) มลพิษสิ่งแวดล้อม (1.89) เทคโนโลยี (1.70) เศรษฐศาสตร์และประชากร (1.68) และอื่นๆ (1.61)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้ตามหน้าที่รับผิดชอบหลักพบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ทั้งผู้บริหาร นักวิจัย ผู้ปฏิบัติการ มีความต้องการ 5 กลุ่มเนื้อหาในระดับปานกลาง ยกเว้นสาขาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการต้องการในระดับมาก ในขณะที่นักวิจัย ต้องการในระดับปานกลาง

สำหรับการใช้เนื้อหาพบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ตำแหน่ง มีการใช้กลุ่มเนื้อหาทุกสาขาในระดับปานกลางเหมือนกัน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการและการใช้สารนิเทศกลุ่มเนื้อหา พบว่า ความต้องการและการใช้ ใน 5 กลุ่มเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นกลุ่มเนื้อหาสาขาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่พบว่ามี การใช้อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านเนื้อหา จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (p < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.10	0.74	-
ภายในกลุ่ม	112	16.50	0.14	-	-
ทั้งหมด	114	16.72	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.10	0.74	-
ภายในกลุ่ม	112	16.50	0.14	-	-
ทั้งหมด	114	16.72	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านเนื้อหา จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้ตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์มีความต้องการกลุ่มเนื้อหา 5 กลุ่มในระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มเนื้อหาสาขาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ 4 วัตถุประสงค์มีความต้องการในระดับมาก ในขณะที่วัตถุประสงค์เพื่อการบริหารและการประชุมอบรมสัมมนา มีความต้องการในระดับปานกลาง

สำหรับการใช้เนื้อหา พบว่า ทุกวัตถุประสงค์มีการใช้ทุกกลุ่มเนื้อหาในระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มเนื้อหาสาขาอื่นๆ ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารและการเสนอโครงการงานมีการใช้ในระดับน้อย (ดังตารางที่ 4)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อมในด้านเนื้อหา จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการใช้สารนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (P < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	5	0.32	0.43	0.74	-
ภายในกลุ่ม	109	16.39	0.15	-	-
ทั้งหมด	114	16.72	-	-	-
<hr/>					
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	5	2.39	0.47	2.55	0.03*
ภายในกลุ่ม	89	16.67	0.18	-	-
ทั้งหมด	94	19.06	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านเนื้อหา จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า แตกต่างกัน เฉพาะด้านการใช้โดยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ใช้เพื่อการวิจัย กับกลุ่มที่ใช้เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ การบริการ การเสนอโครงการ และอื่นๆ (ค่า $p < .05$) (ดังตารางที่ 5)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านรูปแบบ

จากการวิเคราะห์ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อม ในด้านรูปแบบ โดยจำแนกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่เป็นวัสดุพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ และรูปแบบอื่นๆ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมต้องการในระดับปานกลางทุกรูปแบบ เรียงตามลำดับดังนี้ รูปแบบที่เป็นวัสดุไม่ตีพิมพ์ (2.36) รูปแบบที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ (2.28) และรูปแบบอื่นๆ (2.27)

สำหรับรูปแบบที่ใช้ พบว่า มีการใช้สารนิเทศในระดับปานกลางทุกรูปแบบ เรียงตามลำดับดังนี้ รูปแบบที่เป็นวัสดุไม่ตีพิมพ์ (2.07)) รูปแบบที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ (2.01) และรูปแบบอื่นๆ (1.94)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมทุกตำแหน่งมีความต้องการในรูปแบบที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ และ รูปแบบอื่นๆ ในระดับปานกลาง

สำหรับการใช้รูปแบบพบว่า ทั้ง 3 ตำแหน่งมีการใช้สารนิเทศทุกรูปแบบในระดับปานกลางเหมือนกัน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านรูปแบบ พบว่า ทุกรูปแบบมีการใช้และความต้องการในระดับปานกลางเหมือนกัน (ดังตารางที่ 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดลอมของนักวิชาการสิ่งแวดลอม ในรูปแบบ จำแนกตามหน้าที่ รับผิดชอบหลัก

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (p < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	1.11	-
ภายในกลุ่ม	134	19.50	0.14	-	-
ทั้งหมด	136	19.82	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.23	1.06	-
ภายในกลุ่ม	115	25.40	0.22	-	-
ทั้งหมด	117	25.87	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดลอมในด้านรูปแบบ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 7)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ทุก
วัตถุประสงค์มีความต้องการทุกรูปแบบในระดับปานกลาง ยกเว้นวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย ที่ต้องการรูปแบบ
วัสดุพิมพ์ในระดับมาก และวัตถุประสงค์เพื่อการบริการที่ต้องการรูปแบบอื่นๆ ในระดับมาก

สำหรับการใช้รูปแบบพบว่าทุกวัตถุประสงค์มีการใช้สารนิเทศทุกรูปแบบในระดับปานกลาง
เหมือนกัน (ดังตารางที่ 8)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการใช้สารนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (P < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.49	0.29	2.14	-
ภายในกลุ่ม	131	18.32	0.13	-	-
ทั้งหมด	136	19.82	-	-	-
<hr/>					
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.95	0.39	1.85	-
ภายในกลุ่ม	112	23.91	0.21	-	-
ทั้งหมด	117	25.87	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านรูปแบบ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 9)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ความต้องการและการใช้สารสนเทศในด้านภาษา

จากการวิเคราะห์ความต้องการและการใช้สารสนเทศสิ่งแวดล้อมในด้านภาษา โดยจำแนกเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมมีความต้องการสารสนเทศในระดับมาก คือ ภาษาไทย (2.94) ส่วนภาษาอังกฤษมีความต้องการในระดับปานกลาง (2.32)

สำหรับภาษาที่ใช้ พบว่า มีการใช้สารสนเทศในระดับมาก คือ ภาษาไทย (2.68) ส่วนภาษาอังกฤษมีการใช้ในระดับปานกลาง (2.02)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารสนเทศตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ทั้ง 3 ตำแหน่ง มีความต้องการสารสนเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมากเหมือนกัน ส่วนสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษผู้บริหารและปฏิบัติการมีความต้องการในระดับปานกลาง ในขณะที่นักวิจัยมีความต้องการในระดับมาก

สำหรับการใช้รูปแบบพบว่า ทุกตำแหน่งมีการใช้สารสนเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก ส่วนสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษผู้บริหารและปฏิบัติการมีการใช้ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักวิจัยมีการใช้ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการและการใช้สารสนเทศในด้านภาษา พบว่า ภาษาไทยมีการใช้และความต้องการในระดับมาก ส่วนภาษาอังกฤษมีการใช้และความต้องการในระดับปานกลางเหมือนกัน (ดังตารางที่ 10)

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านภาษา จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (p < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.56	0.28	2.41	-
ภายในกลุ่ม	148	15.90	0.10	-	-
ทั้งหมด	150	16.46	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.66	0.03	0.13	-
ภายในกลุ่ม	146	35.28	0.24	-	-
ทั้งหมด	148	35.35	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านภาษา จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 11)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์ มีความต้องการสารนิเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก ส่วนสารนิเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องการในระดับปานกลางทุกวัตถุประสงค์ ยกเว้นวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยที่มีความต้องการในระดับมาก

สำหรับการใช้ภาษา พบว่า ทุกวัตถุประสงค์มีการใช้สารนิเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก ส่วนสารนิเทศที่เป็นภาษาอังกฤษทุกวัตถุประสงค์ มีการใช้ในระดับปานกลาง ยกเว้นวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อการวิจัยที่ใช้ในระดับมาก (ดังตารางที่ 12)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านภาษา จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการใช้สารนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (P < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.29	0.25	2.39	0.04*
ภายในกลุ่ม	147	15.21	0.10	-	-
ทั้งหมด	152	16.46	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.96	0.39	1.67	-
ภายในกลุ่ม	143	33.39	0.23	-	-
ทั้งหมด	148	35.35	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านภาษา จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ความต้องการ ระหว่างกลุ่มที่ใช้เพื่อการวิจัย กับกลุ่มที่ใช้เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ (ค่า P < .05) (ดังตารางที่ 13)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านอายุ

จากการวิเคราะห์ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อม ในด้านอายุ โดยจำแนกเป็น 5 ช่วงอายุ ได้แก่ สารนิเทศใหม่ล่าสุด (0-11 เดือน) สารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมา สารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมา สารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมา และไม่จำกัดอายุสารนิเทศ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมต้องการสารนิเทศใหม่ล่าสุดในระดับมาก (2.76) ส่วนอีก 4 ช่วงอายุมีความต้องการในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ สารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมา (2.49) สารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมา (1.82) ไม่จำกัดอายุสารนิเทศ (1.68) และสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมา (1.48)

สำหรับการใช้อายุสารนิเทศ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมมีการใช้สารนิเทศทุกช่วงอายุในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ สารนิเทศใหม่ล่าสุด (0-11 เดือน) (2.33) สารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมา (2.33) สารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมา (1.68) ไม่จำกัดอายุสารนิเทศ (1.62) และสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมา (1.39)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ทั้ง 3 ตำแหน่งมีความต้องการสารนิเทศใหม่ล่าสุดในระดับมากเหมือนกัน ส่วนสารนิเทศ อีก 3 ช่วงอายุ ได้แก่ สารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมา สารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมา ไม่จำกัดอายุสารนิเทศพบว่า ทุกตำแหน่งมีความต้องการในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นนักวิจัยมีความต้องการสารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมาในระดับมาก ส่วนผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการมีความต้องการสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมาในระดับน้อย

สำหรับการใช้อายุสารนิเทศ พบว่า มีการใช้สารนิเทศ 4 ช่วงอายุในระดับปานกลางเหมือนกันทุกตำแหน่ง ส่วนสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมามีความต้องการในระดับน้อยเหมือนกันทุกตำแหน่ง

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านอายุ พบว่า สารนิเทศใหม่ล่าสุดมีการใช้ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการในระดับมาก ส่วนสารนิเทศอีก 3 ช่วงอายุมีความต้องการและการใช้ในระดับปานกลาง และสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมามีความต้องการและการใช้ในระดับน้อยเหมือนกัน (ดังตารางที่ 14)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านอายุ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (p < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	2.61	-
ภายในกลุ่ม	124	17.68	0.14	-	-
ทั้งหมด	126	18.42	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.00	0.00	0.00	-
ภายในกลุ่ม	122	24.98	0.20	-	-
ทั้งหมด	124	24.98	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านอายุ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 15)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์ความต้องการสารนิเทศใหม่ล่าสุดในระดับมาก ทุกวัตถุประสงค์มีความต้องการสารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมาในระดับมาก ยกเว้นวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการที่มีความต้องการในระดับปานกลาง ทุกวัตถุประสงค์มีความต้องการสารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมา และไม่จำกัดอายุสารนิเทศในระดับปานกลางเหมือนกัน ทุกวัตถุประสงค์มีความต้องการสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมาในระดับปานกลาง ยกเว้นวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ และการบริการมีความต้องการในระดับน้อย

สำหรับการใช้อายุสารนิเทศ พบว่า การใช้สารนิเทศ 3 วัตถุประสงค์ได้แก่ วัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ การวิจัย การเสนอโครงการ มีการใช้สารนิเทศทุกช่วงอายุในระดับปานกลาง ยกเว้นสารนิเทศอายุเกิน 10 ปีที่ผ่านมา มีการใช้ในระดับน้อย สำหรับวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อการบริการ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมมีการใช้สารนิเทศทุกช่วงอายุ ในระดับปานกลาง ยกเว้นสารนิเทศไม่จำกัดอายุมีการใช้ในระดับน้อย ส่วนวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อการประชุมอบรมสัมมนา พบว่า มีการใช้สารนิเทศทุกช่วงอายุในระดับปานกลาง ยกเว้นสารนิเทศใหม่ล่าสุดมีการใช้ในระดับบาก ส่วนวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่ออื่นๆ มีการใช้ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ ยกเว้นสารนิเทศอายุ 1-5 ปีที่ผ่านมา และสารนิเทศอายุ 6-10 ปีที่ผ่านมามีการใช้ในระดับบาก (ดังตารางที่ 16)

คุนยวิทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดลอมของนักวิชาการสิ่งแวดลอม ในด้านอายุ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการใช้สารนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (P < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	5	0.94	0.18	1.31	-
ภายในกลุ่ม	121	17.48	0.14	-	-
ทั้งหมด	146	18.42	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	5	0.81	0.16	0.83	-
ภายในกลุ่ม	119	24.17	0.20	-	-
ทั้งหมด	124	24.98	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดลอมในด้านอายุ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 17)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.5 ความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านแหล่งสารนิเทศ

จากการวิเคราะห์ความต้องการและการใช้สารนิเทศสิ่งแวดล้อม ในด้านแหล่งสารนิเทศโดยจำแนกเป็น 2 แหล่งได้แก่ แหล่งสารนิเทศจากภายในหน่วยงาน และแหล่งสารนิเทศจากภายนอกหน่วยงาน พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมต้องการแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ แหล่งสารนิเทศจากภายนอกหน่วยงาน (2.41) และแหล่งสารนิเทศจากภายในหน่วยงาน (2.36)

สำหรับแหล่งสารนิเทศที่ใช้ พบว่า แหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่ง การใช้สารนิเทศในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ แหล่งสารนิเทศจากภายนอกหน่วยงาน (2.06) และแหล่งสารนิเทศจากภายในหน่วยงาน (1.90)

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ทั้งผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการมีความต้องการแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่ง ในระดับปานกลางในขณะที่นักวิจัยที่มีความต้องการในระดับมาก

สำหรับการใช้แหล่งสารนิเทศ พบว่า ทั้ง 3 ตำแหน่งมีการใช้สารนิเทศทั้ง 2 แหล่งในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการและการใช้สารนิเทศในด้านแหล่งสารนิเทศ พบว่า มีความต้องการและการใช้แหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งในระดับปานกลาง (ดังตารางที่ 18)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดลอมของนักวิชาการสิ่งแวดลอม ในด้านแหล่งสารนิเทศ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (p < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.52	4.34	0.04*
ภายในกลุ่ม	11	1.33	0.12	-	-
ทั้งหมด	13	2.39	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.88	0.44	1.12	-
ภายในกลุ่ม	11	4.33	0.39	-	-
ทั้งหมด	11	5.22	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศ สิ่งแวดลอมในด้านแหล่งสารนิเทศ จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า แตกต่างกัน เฉพาะด้าน ความต้องการสารนิเทศระหว่างกลุ่มผู้บริหาร กับนักวิจัย (ค่า P < .05) (ดังตารางที่ 19)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจำแนกความต้องการและการใช้สารนิเทศตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า
ทุกวัตถุประสงค์มีความต้องการแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งในระดับปานกลาง ยกเว้นตามวัตถุประสงค์เพื่อการ
วิจัยที่ต้องการแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่งในระดับ

สำหรับการใช้แหล่งสารนิเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์มีการใช้แหล่งสารนิเทศทั้ง 2 แหล่ง
ในระดับปานกลาง (ดังตารางที่ 20)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของ ความต้องการ และการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการสิ่งแวดล้อม ในด้านแหล่งสารนิเทศ จำแนกตาม วัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	DF	SS	MS	F ratio	ค่านัยสำคัญ (P < .05)
ความต้องการ					
ระหว่างกลุ่ม	4	0.62	0.15	0.79	-
ภายในกลุ่ม	9	1.77	0.19	-	-
ทั้งหมด	13	2.39	-	-	-
การใช้					
ระหว่างกลุ่ม	4	0.79	0.19	0.40	-
ภายในกลุ่ม	9	4.42	0.49	-	-
ทั้งหมด	13	5.22	-	-	-

เมื่อหาค่าเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการและการใช้ สารนิเทศสิ่งแวดล้อมในด้านแหล่งสารนิเทศ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 21)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ

ในส่วนนี้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 3.1 ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ
- 3.2 ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้
- 3.3 ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศ

จากการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้สารนิเทศ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ปัญหาใหญ่ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้ ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศ พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้ (2.29) ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ (2.17) และปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารนิเทศ (2.09)

เมื่อจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลักพบว่า ทั้ง 3 ตำแหน่งคือ ผู้บริหาร นักวิจัย ผู้ปฏิบัติการ ประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศทุกปัญหาในระดับปานกลาง (ดังตารางที่ 22)

เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ พบว่า การใช้สารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยประสบปัญหาจากตัวผู้ใช้ ในระดับมาก ประสบปัญหาจากตัวสารนิเทศ และปัญหาจากแหล่งสารนิเทศ ในระดับปานกลาง ส่วนการใช้สารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ประสบปัญหาในระดับปานกลางเหมือนกัน (ดังตารางที่ 23)

เมื่อพิจารณารายละเอียดของปัญหาในการใช้สารนิเทศ แต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ

การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากตัวสารนิเทศ ซึ่งจำแนกออกเป็นปัญหาย่อย 7 ข้อ พบว่า ปัญหาที่ประสบในระดับมากมี 1 ปัญหาคือ ไม่มีการรวบรวมและจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง (2.64) ส่วนอีก 6 ปัญหาประสบในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ มีน้อยไม่เพียงพอกับการนำไปใช้ (2.49) ข้อมูลไม่ทันสมัย (2.41) เนื้อหาไม่ตรงตามความต้องการ (2.02) การจัดเรียงสับสนไม่อยู่ตามชั้น (1.93) ชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซม (1.70) และเสียค่าใช้จ่ายในการค้นสูง (1.66)

เมื่อจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ปัญหาที่ทุกตำแหน่งประสบในระดับมากเหมือนกันคือ ไม่มีการรวบรวมและจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางเหมือนกัน ได้แก่ เนื้อหาไม่ตรงตามความต้องการ ข้อมูลไม่ทันสมัย การจัดเรียงสับสนไม่อยู่ตามชั้น และเสียค่าใช้จ่ายในการค้นสูง สำหรับปัญหามีสารนิเทศน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้เป็นปัญหาในระดับปานกลางของกลุ่มผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการ ส่วนนักวิจัยประสบในระดับมาก และปัญหาสารนิเทศชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซมกลุ่มนักวิจัยประสบในระดับมาก ส่วนผู้บริหารประสบปัญหาในระดับน้อย (ดังตารางที่ 24)

เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้สารนิเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์ประสบปัญหาในระดับปานกลางเกือบทุกปัญหา ส่วนปัญหาสารนิเทศไม่มีการรวบรวมและจัดเก็บอย่างต่อเนื่องทุกวัตถุประสงค์ประสบปัญหาในระดับมาก ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย เพื่อการเสนอโครงการ และเพื่อการประชุมอบรมสัมมนา ประสบปัญหาสารนิเทศมีน้อยไม่เพียงพอกับการนำไปใช้ในระดับมาก และวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนและวินิจฉัยสั่งการ ประสบปัญหาสาเหตุจากสารนิเทศชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซมในระดับน้อย (ดังตารางที่ 25)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้

การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้ ซึ่งจำแนกออกเป็นปัญหาย่อย 6 ข้อ พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางเหมือนกันทุกปัญหาเรียงลำดับดังนี้ ไม่มีเวลาไปใช้ (2.44) ไม่สะดวกในการเดินทาง (2.34) ไม่ทราบว่ามีบริการอะไรบ้าง (2.25) ไม่รู้จักผู้เชี่ยวชาญบางท่านอย่างเพียงพอ (2.24) ไม่สะดวกในการติดต่อขอข้อมูล (2.16) และไม่ทราบว่ามีแหล่งสารสนเทศที่ใดบ้าง (2.10)

เมื่อจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ทุกตำแหน่งประสบปัญหาจากทุกสาเหตุในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นนักวิจัยประสบปัญหาสาเหตุจากไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่สะดวกในการติดต่อขอข้อมูล ไม่มีเวลาไปใช้ ในระดับมาก (ดังตารางที่ 26)

เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์ประสบปัญหาทุกปัญหาในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย ประสบปัญหาไม่สะดวกในการเดินทาง และไม่มีเวลาไปใช้ในระดับมาก ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อการบริการประสบปัญหาไม่มีเวลาไปใช้ และไม่รู้จักผู้เชี่ยวชาญบางท่านอย่างเพียงพอในระดับมาก (ดังตารางที่ 27)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้ จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (N=155)

ปัญหา	หน้าที่รับผิดชอบหลัก					ผู้บริหาร (N=28)					นักวิจัย (N=16)					ผู้ปฏิบัติการ (N=111)					รวม				
	ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา		ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา		ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา		ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา						
	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ					
ไม่สะดวกในการติดต่อขอข้อมูล	2.00	0.56	ปานกลาง	2	7.14	2.53	0.66	มาก	3	18.75	2.16	0.75	ปานกลาง	8	7.21	2.16	0.72	ปานกลาง	13	8.39					
ไม่สะดวกในการเดินทาง	2.26	0.82	ปานกลาง	2	7.14	2.71	0.46	มาก	2	12.50	2.31	0.70	ปานกลาง	10	9.01	2.34	0.71	ปานกลาง	14	9.03					
ไม่ทราบว่ามีแหล่งสารนิเทศที่ใดบ้าง	1.92	0.75	ปานกลาง	3	10.71	2.08	0.66	ปานกลาง	4	25.00	2.14	0.81	ปานกลาง	9	8.11	2.10	0.79	ปานกลาง	16	10.32					
ไม่ทราบว่ามีบริการอะไรบ้าง	2.07	0.84	ปานกลาง	2	7.14	2.23	0.72	ปานกลาง	3	18.75	2.30	0.73	ปานกลาง	8	7.21	2.25	0.75	ปานกลาง	13	8.39					
ไม่มีเวลาไปใช้	2.38	0.69	ปานกลาง	2	7.14	2.50	0.75	มาก	2	12.50	2.45	0.63	ปานกลาง	5	4.50	2.44	0.65	ปานกลาง	9	5.81					
ไม่รู้จักผู้เชี่ยวชาญบางท่านอย่างเพียงพอ	2.04	0.76	ปานกลาง	5	17.86	2.28	0.72	ปานกลาง	2	12.50	2.28	0.67	ปานกลาง	8	7.21	2.24	0.69	ปานกลาง	15	9.68					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ

การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ใช้ ซึ่งจำแนกออกเป็นปัญหาย่อย 8 ข้อ พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางเหมือนกันทุกสาเหตุ เรียงลำดับดังนี้ มีข้อจำกัดในการค้นข้อมูล (2.27) แหล่งสารสนเทศสออยู่ไกล (2.17) เพื่อนร่วมงาน/ผู้เชี่ยวชาญมีเวลาน้อย ทำให้ไม่สามารถขอข้อมูลที่ต้องการได้ (2.15) ขาดบุคลากรประจำที่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้บริการ (2.13) จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้ยืมน้อยไป (2.08) ไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการค้น (1.86) ระยะเวลาที่ให้ยืมสั้นไป (1.86) เสียค่าใช้จ่ายในการค้นสูง (1.62)

เมื่อจำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบหลัก พบว่า ทุกตำแหน่งประสบปัญหาจากทุกสาเหตุในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นผู้บริหารประสบปัญหาสาเหตุจากไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการค้นในระดับมาก (ดังตารางที่ 28)

เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ พบว่า ทุกวัตถุประสงค์ประสบปัญหาจากทุกสาเหตุในระดับปานกลางเหมือนกัน ยกเว้นวัตถุประสงค์เพื่อการบริการ และอื่นๆ ประสบปัญหาสาเหตุจากมีข้อจำกัดในการค้นข้อมูลในระดับมากเหมือนกัน ส่วนวัตถุประสงค์อื่นๆ ประสบปัญหาสาเหตุจากการเสียค่าใช้จ่ายในการค้นสูงในระดับน้อย (ดังตารางที่ 29)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ปัญหาที่เกิดจากแหล่งสารสนเทศ จำนวนคำถามที่ความรับผิดชอบ (N=155)

ปัญหา	หน้าที่รับผิดชอบหลัก					ผู้ปฏิบัติกร (N=111)					รวม									
	ผู้บริหาร (N=28)		นักวิจัย (N=16)			ระดับปัญหา		ไม่มีปัญหา			ระดับปัญหา		ไม่มีปัญหา			ระดับปัญหา		ไม่มีปัญหา		
	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ	X	SD.	แปลความ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสารนิเทศอยู่ไกล	2.28	0.61	ปานกลาง	3	10.71	2.20	0.86	ปานกลาง	1	6.25	2.14	0.72	ปานกลาง	6	5.41	2.17	0.76	ปานกลาง	10	6.45
ไม่ทราบรายละเอียดและวิธีการค้น	2.88	0.66	มาก	3	10.71	1.92	0.86	ปานกลาง	3	18.75	1.85	0.74	ปานกลาง	13	11.71	1.86	0.73	ปานกลาง	19	12.26
มีข้อจำกัดในการค้นข้อมูล	2.15	0.73	ปานกลาง	2	7.14	2.20	0.86	ปานกลาง	1	6.25	2.31	0.68	ปานกลาง	7	6.31	2.27	0.71	ปานกลาง	10	6.45
ขาดบุคลากรประจำที่มีความรู้และ	2.07	0.84	ปานกลาง	2	7.14	2.15	0.80	ปานกลาง	3	18.75	2.14	0.74	ปานกลาง	7	6.31	2.13	0.76	ปานกลาง	12	7.74
ประสานการดำเนินงานให้บริการ																				
เพื่อนร่วมงาน/ผู้เชี่ยวชาญมีเวลาน้อย	2.04	0.78	ปานกลาง	3	10.71	2.30	0.75	ปานกลาง	3	18.75	2.17	0.72	ปานกลาง	11	9.91	2.15	0.73	ปานกลาง	17	10.97
ทำให้ไม่สามารถขอข้อมูลที่ต้องการได้																				
เสียค่าใช้จ่ายในการค้นสูง	1.70	0.73	ปานกลาง	8	28.57	1.61	0.76	ปานกลาง	3	18.75	1.60	0.67	ปานกลาง	24	21.62	1.62	0.68	ปานกลาง	35	22.58
ระยะเวลาที่ให้สั้นเกินไป	1.88	0.75	ปานกลาง	10	35.71	2.06	0.79	ปานกลาง	1	6.25	1.82	0.72	ปานกลาง	15	13.51	1.86	0.86	ปานกลาง	26	16.77
จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้ยังมีน้อยไป	2.04	0.70	ปานกลาง	5	17.86	2.00	0.65	ปานกลาง	1	6.25	2.11	0.76	ปานกลาง	14	12.61	2.08	0.73	ปานกลาง	14	9.03

ตอนที่ 4 การใช้บริการห้องสมุดในหน่วยงานที่สังกัด

การใช้บริการห้องสมุดในหน่วยงานที่สังกัด พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมมีผู้ใช้บริการห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 91.61 และมีผู้ไม่ใช้บริการห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 8.39 โดยจำแนกตามหน่วยงานเรียงลำดับดังนี้ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีผู้ใช้ ร้อยละ 97.77 ไม่ใช้ร้อยละ 2.23 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม มีผู้ใช้ ร้อยละ 93.26 ไม่ใช้ร้อยละ 6.74 และกรมควบคุมมลพิษ มีผู้ใช้ ร้อยละ 83.78 ไม่ใช้ร้อยละ 16.22 (ดังตารางที่ 30)

จากการวิเคราะห์การใช้บริการห้องสมุดของนักวิชาการสิ่งแวดล้อมที่เป็น ผู้ใช้บริการห้องสมุด พบว่า ความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดสูงสุด คือ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 40.85) จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการ (ร้อยละ 80.99) และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดมีความเหมาะสมในด้านความสะอาดสูงสุด (ร้อยละ 85.21) และไม่เหมาะสมในด้านจำนวนที่นั่งอ่าน สูงสุด(ร้อยละ 73.24)

เมื่อจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า นักวิชาการสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ส่วนจำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุดยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดจากรายละเอียด 7 ข้อ ได้แก่ ขนาด ที่ตั้ง จำนวนที่นั่งอ่าน การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียงรบกวน ความสะอาด พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมดีแล้ว ยกเว้นเรื่องขนาดห้องสมุดที่มีความเห็นว่าเหมาะสมและไม่เหมาะสมจำนวนเท่ากัน

สำหรับนักวิชาการสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ส่วนจำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุดยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดจากรายละเอียด 7 ข้อ ได้แก่ ขนาด ที่ตั้ง จำนวนที่นั่งอ่าน การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียงรบกวน ความสะอาดพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมดีแล้ว ยกเว้นในเรื่องขนาดของห้องสมุด และจำนวนที่นั่งอ่านที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสม

สำหรับนักวิชาการสิ่งแวดล้อมของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดสูงสุด คือ นาน ๆ ครั้ง หรือ เมื่อจำเป็นต้องการข้อมูล (อื่นๆ) ส่วนจำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุดยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดจากรายละเอียด 7 ข้อ ได้แก่ ขนาด ที่ตั้ง จำนวนที่นั่งอ่าน การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียงรบกวน ความสะอาด พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมแล้ว ยกเว้นในเรื่องขนาดของห้องสมุด และจำนวนที่นั่งอ่านที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสม (ดังตารางที่ 31)

ตารางที่ 30 การใช้บริการห้องสมุด จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด (N=155)

หน่วยงานที่สังกัด	เคยใช้		ไม่เคยใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	28	97.77	1	2.23
กรมควบคุมมลพิษ	31	83.78	6	16.22
สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม	83	93.26	6	6.74
รวม	142	91.61	13	8.39

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 นักวิชาการสิ่งแวดล้อมที่เคยใช้ บริการห้องสมุดด้านต่างๆ จำนวนตามหน่วยงานที่สังกัด (N=142)

หน่วยงานที่สังกัด	กรมส่งเสริมฯ (N=28)		กรมควบคุมฯ (N=31)		สนง.นโยบายฯ (N=83)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้บริการ								
ความถี่ในการใช้								
ทุกวัน	3	10.71	2	6.45	6	7.23	11	7.75
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	16	57.14	14	45.16	28	33.73	58	40.85
เดือนละครั้ง	4	14.29	5	16.13	17	20.48	26	18.31
อื่นๆ *	5	17.86	10	32.26	32	38.55	47	33.10
จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุด								
เพียงพอกับความต้องการ	6	21.43	2	6.45	16	19.28	24	16.90
ไม่เพียงพอกับความต้องการ	21	75.00	28	90.32	66	79.52	115	80.99
อื่นๆ **	1	3.57	1	3.23	1	1.20	3	2.11
ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด ***								
ด้านสิ่งแวดล้อม								
ขนาด								
- เหมาะสม	14	50.00	2	6.45	24	28.92	40	28.17
- ไม่เหมาะสม	14	50.00	29	93.55	57	68.67	100	70.42
ที่ตั้ง								
- เหมาะสม	24	85.71	19	61.29	62	74.70	105	73.94
- ไม่เหมาะสม	4	14.29	11	35.48	17	20.48	32	22.54
จำนวนที่นั่งอ่าน								
- เหมาะสม	15	53.57	3	9.68	17	20.48	35	24.65
- ไม่เหมาะสม	13	46.43	28	90.32	63	75.90	104	73.24
ด้านสุขภาพอนามัย								
การถ่ายเทอากาศ								
- เหมาะสม	24	85.71	22	70.97	57	68.67	103	72.54
- ไม่เหมาะสม	4	14.29	9	29.03	21	25.30	34	23.94
แสงสว่าง								
- เหมาะสม	19	67.86	28	90.32	56	67.47	103	72.54
- ไม่เหมาะสม	9	32.14	3	9.68	23	27.71	35	24.65
เสียงรบกวน								
- เหมาะสม	19	67.86	19	61.29	49	59.04	87	61.27
- ไม่เหมาะสม	9	32.14	11	35.48	29	34.94	49	34.51
ความสะอาด								
- เหมาะสม	26	92.86	30	96.77	65	78.31	121	85.21
- ไม่เหมาะสม	2	7.14	1	3.23	14	16.87	17	11.97

* หมายถึง มีการใช้งานทุกครั้ง หรือ เมื่อต้องการข้อมูล

** หมายถึง ผู้ไม่ตอบคำถามในข้อนี้

*** หมายถึง เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนสาเหตุของผู้ไม่เคยใช้บริการห้องสมุดมีรายละเอียด 7 ข้อ พบว่า มีการใช้แหล่งสารนิเทศอื่นสูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 69.23) รองลงมาคือ ไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด ห้องสมุดไม่มีสารนิเทศที่ต้องการเหมือนกัน จำนวน 5 คน (ร้อยละ 38.46) มีสารนิเทศเป็นส่วนตัว ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีสารนิเทศอะไรบ้าง ไม่ทราบวิธีการจัดเก็บ / ค้นหาสารนิเทศในห้องสมุด ไม่มีบริการถ่ายเอกสารเหมือนกัน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 30.77) ตามลำดับ

สำหรับแหล่งสารนิเทศอื่นๆ ที่ผู้ตอบว่าไม่เคยใช้บริการห้องสมุด ไปใช้เป็นประจำ คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 7 คน (ร้อยละ 53.85) กรมทรัพยากรธรณี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.69) กรมวิทยาศาสตร์บริการ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.69) หอสมุดแห่งชาติ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.69) หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 15.83)

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน 5 คน สรุปได้ดังนี้

ด้านแหล่งสารนิเทศ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรียงลำดับดังนี้

- ควรจัดทำระบบสารนิเทศ อย่างมีระบบ
- เปรียบเทียบมาตรฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น
- ควรมีการจัดทำแหล่งชี้แนะสารนิเทศโดยเฉพาะ เพื่อจะได้ทราบว่ามียูทิลิตี้ใดบ้าง
- ควรมีการปรับปรุง และพัฒนาระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถสื่อสารเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยผ่านเครือข่ายหรือดาวเทียม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย